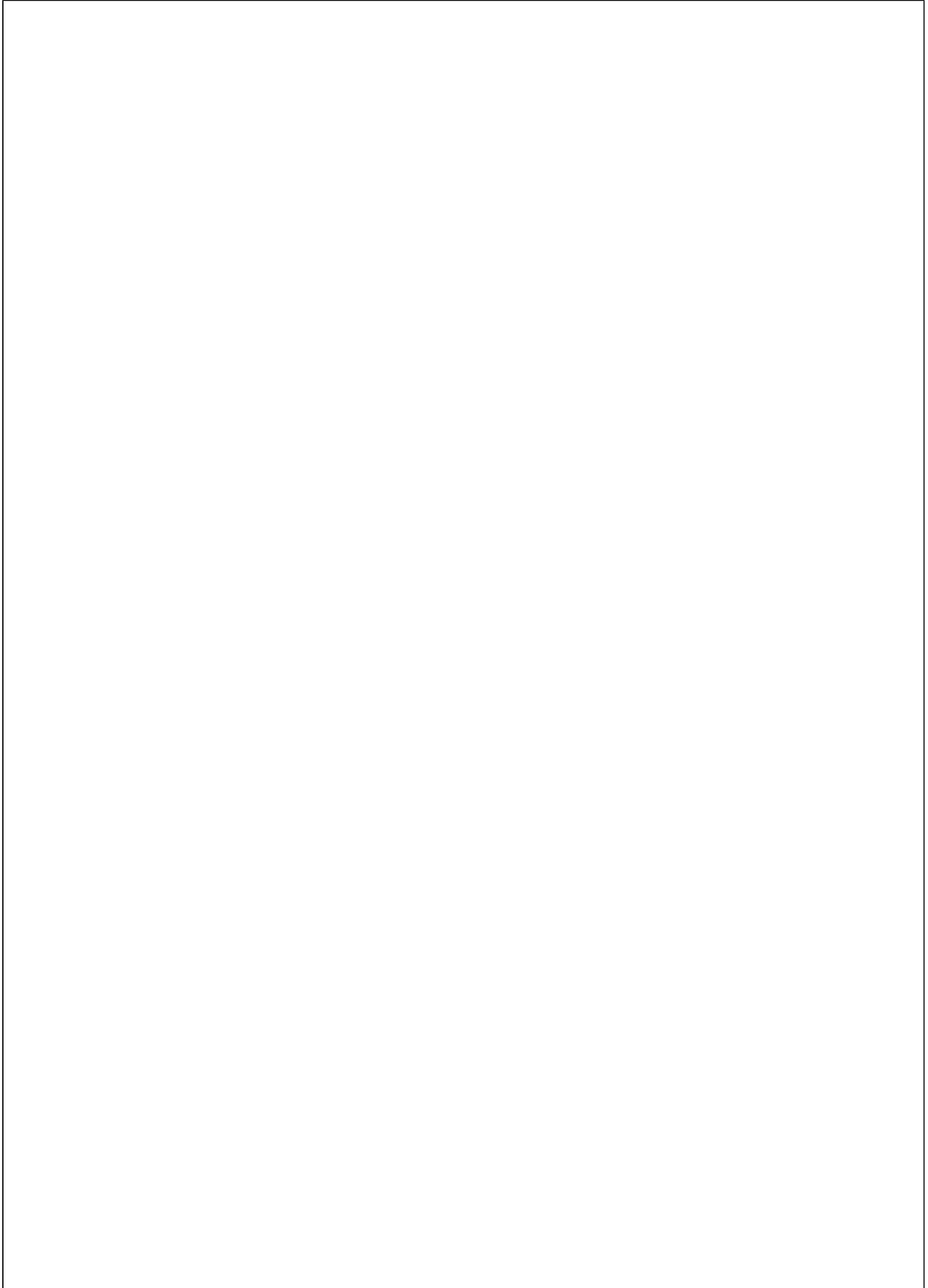

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/227019,24-lipca-1919-r-Sejm-uchwalil-ustawe-o-Policji-Panstwowej.htm>

1

26.02.2026, 20:18

24 lipca 1919 r. Sejm uchwalił ustawę o Policji Państwowej

Nowa służba stała się jednym z symboli wolnej Polski, która wróciła na mapy Europy i świata po 123 latach zaborów.

24.07

[II Rzeczpospolita \(II RP\)](#)

24 lipca 1919 roku do życia została powołana Policja Państwowa. Dziś ten dzień jest świętem Policji, ale wtedy, kiedy po latach zaborów na nowo tworzyło się państwo polskie, to było coś więcej, niż tylko kolejny akt organizacyjny. Jeszcze przed wydaniem ustawy na ziemiach polskich istniało kilka różnych organizacji strzegących porządku publicznego. Każda z nich chciała być tą najważniejszą. A co z podstawowym prawem, dzięki któremu policja w ogóle może działać? Jeszcze na początku lat 30. XX wieku obowiązywały różne kodeksy karne z czasów zaborów. Dopiero w 1932 roku powstał nowoczesny, wspólny dla całego kraju, kodeks, tzw. kodeks Makarewicza (od Juliusza Makarewicza, jednego z członków Komisji Kodyfikacyjnej, znakomitego profesora prawa karnego na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie).

Oto rota przysięgi, jaką mieli składać nowi policjanci według ustawy z 1919 roku powołującej Policję Państwową:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu na powięzonym mi stanowisku pożytek Państwa Polskiego oraz dobro publiczne mieć zawsze przed oczyma; Władzy zwierzchniej Państwa Polskiego wierności dochować, wszystkich obywateli kraju w równym mając zachowaniu, przepisów prawa strzec pilnie, obowiązki spełniać gorliwie i sumiennie, rozkazy przełożonych wykonywać dokładnie, tajemnicy urzędowej dochować. tak mi Panie Boże dopomóż.”

Pierwszym komendantem głównym policji został Władysław Henszel. W całym kraju na szczeblu wojewódzkim utworzono komendy okręgowe, w poszczególnych powiatach – komendy powiatowe, w miastach i dzielnicach – komisariaty, a w najmniejszych gminach – posterunki.

II Rzeczpospolita była wielonarodowa i wielowyznaniowa. Czy to także miało odzwierciedlenie w służbach publicznych? Nie aż tak, jakby się wydawało. Śmiało można stwierdzić, iż ponad 95% członków kadry policyjnej (zarówno tej wyższego, jak i niższego szczebla) było Polakami wyznania rzymskokatolickiego. W 1923 roku tylko 253 szeregowych policjantów było innej narodowości, 1205 innego wyznania. Sporadycznie na komisariacie można było spotkać Białorusina na Polesiu, czy Ukraińca w Tarnopolu i Stanisławowie. Takie deklaracje dotyczące narodowości i wyznania składano niekiedy w obecności przełożonego. Jest to o tyle istotne, iż w razie konfliktów na tle religijnym, bądź narodowościowym, oczekiwano od policjanta bezstronności, której niestety nie zawsze udawało się dochować.

Źródło: [Policjanci w służbie historii](#)

Dowiedz się więcej:

- Artykuły na [portal Przystanekhistoria.pl](http://portal.przystanekhistoria.pl)
- Publikacja: [W służbie państwu i społeczeństwu. Z dziejów formacji policyjnych na Podkarpaciu \(1919-2019\)](#)
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

II Rzeczpospolita

Artykuł